
□ ДОПІСЫ

Прачытаў ў «ARCHE» №10 за 2009 г. дыскусію, з якой мне засталіся незразумелым аргументы яе ўдзельнікаў, якія даказваюць, што слова «беларускі», далучанае да літаратараў, сведчыць пра іх посткаланіяльную свядомасць.

Літаратура — частка культуры. На мой погляд, параўнанне з агракультурай вельмі слушна. Дык вось, сучасныя літаратары нараджаюцца, фарміруюцца і здзяйсняюцца не ў паветры, а на глебе нацыянальнай культуры. Таму, без розніцы, што вырасце — ананас ці бульба. Яны ўсё роўна — беларускія. Можа, ананас будзе горш па якасці, чым той, што вырас у спрыяльных умовах, але ж наш. Народ мае права ганарыцца тым, што ён можа вырасціць. Гэта сведчыць пра яго ўзровень развіцця, пра таўшчыню культурнага пласта. На беднай культурнай глебе не вырасце ананас. Простым людзям для таго, каб падтрымліваць пачуццё годнасці, патрэбна гэтая пячатка — беларускі. Калі Вам сорамна насіць гэтую пячатку, як кляймо другараднасці, дык гэта Вашы праблемы, ці комплексы непаўнаважнасці. Беларускімі могуць называцца ўсе пісьменнікі, хай яны пішуць на суахілі, хай яны самі сябе не лічаць беларускімі. Гэта іх справа. Хай яны самі сябе лічаць рускімі, ці польскімі пісьменнікамі, каб не несці пячатку другараднай культуры, для мяне яны беларускія. Яны выраслі на гэтай глебе, а ўрадлівасць яе — гэта справа не аднаго года, дзесяцігоддзя, але ўсяго папярэдняга развіцця.

Нягледзячы на апошнія сто год разбурэння гэтага культурнага пласта беларускай нацыянальнай культуры, нешта пакуль яшчэ расце, што састаўляе гонар беларусаў.

Я вясковы настаўнік, дык вось для мяне тое, што літаратары адмаўляюцца ад вызначэння сябе як беларускіх, падобна на тое, што сялянскія вучні адмаўляюцца ад беларускай мовы, як мовы, што мае, на іх погляд, пячатку калгаснасці.

Каб прадоўжыць гэтую дыскусію, я хацеў бы задаць пытанне, як вырашаюцца гэтыя праблемы ў іншых народаў?

Напрыклад, я люблю англійскую літаратуру, і шмат любімых англійскіх пісьменнікаў маюць ірландскае паходжанне. Ці лічаць ірландцы іх сваімі, ці вывучаюць у курсе школьнай літаратуры як ірландскіх пісьменнікаў? Бернард Шоў, О. Уайльд, А. Мэрдэк. Можна далучыць яшчэ Свіфта, ці Джойса, хаця да любімых аднесці іх не магу. Ірландская гісторыя падобная на беларускую, як падобна і праблема посткаланіяльнай свядомасці.

Сельскі настаўнік Ярмоленка Васіль.